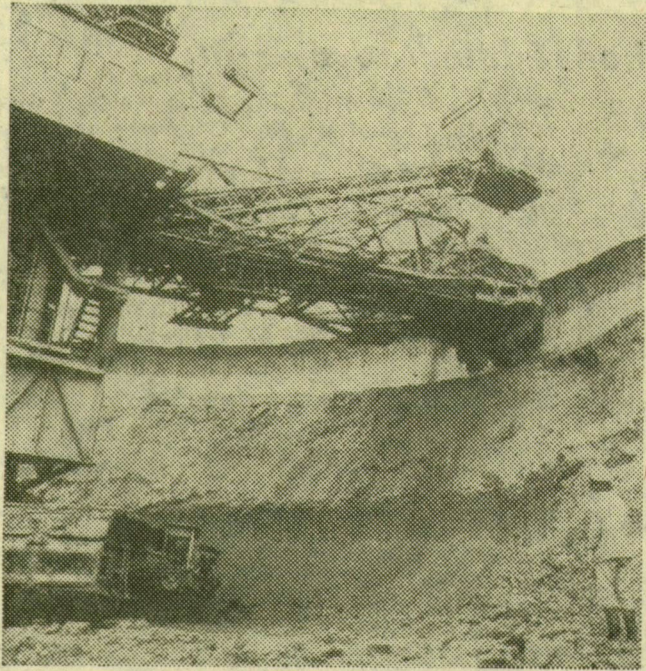

Szén — külfejtéssel

Visontán, a Mátraaljai Szénbányák Vállalat külfejtésén Thorez-bányaüzeme ebben az évben két és fél millió tonna szenet termelt ki eddig, ezzel százötvenezer tonnával túlteljesítette az előirányzott időarányos tervet. A képen: a bányamarótárcsás kotrógépe üzemelés közben

Rendezvények a Technika Házában

A Technika Házában holnap, csütörtökön három eseményre kerül sor. Délután 2-kor dr. Csikai Gyula akadémikus, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat főtítkára tart előadást az űsreaktortól a neutronbombáig címmel. Fél 3-kor Dulovits Dezső a szennyvíztisztító telepekről beszél. Az MTESZ Csongrád megyei szervezete egyesületi, intéző bizottsági és szaktítkárainak ülése 4-kor kezdődik. Szót váltanak a megyei pártbizottság gazdaság- és szövetkezetpolitikai munkabizottságának a vállalati mechanizmus kérdéseivel kapcsolatos állásfoglalásáról, az abból adódó MTESZ-feladatokról, és a X. ipari-tudományos konferencia előkészítéséről.

A jó sző már nem elég

A mikor megalakultak a termelőszövetkezetek, s a gazdálkodó parasztemberek közösbé vitték földjeiket, jóságukat, s együttesen használták a termelőeszközöket, gyér anyagi alappal rendelkeztek. Azok az idősebb emberek, akik már alig-alig feleltek meg a munkának, joggal kérdezték: velünk, öregekkel mi lesz? Tud-e a kollektíva olyan segítséget adni, hogy nem pusztulunk el, s nem maradjunk végképp magunkra?

A kezdeti években alig-alig cseppent a közös kasszából különböző segélyek címen a munkából kiöregedett emberek. Még azok is keveset kerestek, akik végigdolgozták a napokat, az egész esztendő. A szövetkezeti alapok megerősödésével viszont egyre-másra bővült a szociális ellátás, ami nemcsak alkalmi mosdók, öltözők, zuhanyozók építésében, ebédlők kialakításában mérhető, hanem a szociális ellátottság egyéb területén is. Minőségi változás az utóbbi években tapasztalható a szövetkezetekben, s a korábbi, ideiglenes jellegű beruházásokat esztétikailag is megfelelő, stabil létesítmények váltották fel.

A termelőszövetkezetek 30 százalékában üzemeltetnek állandó jelleggel konyhát, a szövetkezetek tíz százalékában pedig időszakosan. Nagyobb munkacsúcsok idején, ahol még nem üzemel konyha, a körzeti vendéglátó egységekből szállítják a meleg ételt a dolgozóknak.

Másodállású üzemorvost is alkalmaznak a szövetkezetek 30 százalékában, és 30 százalékra tehető az olyan gazdaságok száma, ahol alkalmanként egy-egy óra a rendelkezési idő.

A termelőszövetkezetek szocialista brigádjai egyre több munkaórát fordítanak a különböző gyermekintézmények felújítására, építésére társadalmi munkában, ugyanakkor a termelőszövetkezetek 22 százaléka gyermekintézményt is üzemeltet. (TESZÖV-felmérés szerint.)

A termelőszövetkezetekben a szociális juttatások összege és a segélyek elosztása, az anyagi alapok mellett a szükségletektől is függ. A különböző segélyekre és egyéb kedvezményekre jogosultak száma igen nagy, és az igazságos elosztás körültekintést követel. Ma már nemcsak az idős, egyedül élő öregeket támogatják, hanem gyakorlati vált a sok gyermekekesek támogatása is, vagy a gyermekeiket egyedül nevelő szülők segítése.

Megyeinkben a hatvan év feletti lakosság 17 százaléka tanyán él. A közös gazdaságok 22 százalékában a nyugdíjas és járadékos tagok száma meghaladja a dolgozó tagok összlétszámát. Kialakultak azok a szokások, amelyek már elválaszthatatlanok a szövetkezeti mozgalomtól. A nyugdíjba vonuló jól dolgozó tagok részére búcsúünnepséget rendeznek, ajándékokat, erkölcsi és anyagi elismerést, kitüntetések adnak át. Az öregek napja már hagyománnyá vált. A forráskúti Haladás Tsz-ben minden esztendőben megtartják, s akkor a téves minden nyugdíjas, járadékos

tagja ezer forintot kap és egy ebédet, amit a gazdasági beszámoló előző meg, rendszerint a szövetkezet elnöke ad ilyenkor tájékoztató a szövetkezet életéről. Ez természetesen nem meríti ki a szociális gondoskodást. Ebben a szövetkezetben nem is olyan régen még egy szekér szalmát sem tudtak adni ingyen az öregeknek, ma már havonta a nyugdíjasok 100 forint kiegészítést kapnak, térítésmentesen két mázsa búzát, két mázsa szalmát és öt mázsa tűzifát. Amennyiben egyénileg művelik a háztáji földjüket, úgy csak a költségek felét kell megtéríteniük az öregeknek. Halálesetkor temetkezési segélyben is részesítik a hozzátartozókat.

Ma már a jó szó nem elég az öregeknek sem. Az elmúlt évekhez viszonyítva a megélhetési lehetőségük javult. Ugyanakkor a kollektívától, a szövetkezettől való elszakadás több problémával jár, s a közelmúltban a tévesztörvény módosításával, az új alapszabályokban lefektetett munkahelyi közösségek megteremtésével ezek a gondok is megszűnnek. Jogszabályi előírás, hogy a munkaszervezeti egységhez nem tartozó nyugdíjasok küldöttválasztási jogát és megfelelő arányú képviselőt az alapszabályban megfelelően biztosítani kell. Erre a közös gazdaságban általában két megoldást alkalmaznak; a leggyakoribb, hogy a nyugdíjas tagok részére külön munkahelyi közösséget szerveznek. E közösségekben a szövetkezetek vezetői tájékoztatják a nyugdíjasokat a tévesztörvényről, terveiről, beruházásairól stb. A mások módszer, hogy a nyugdíjasok a korábbi munkahelyük keretében alakított közösségbe vannak beosztva.

Több közös gazdaság, így a pusztaszeri Hét vezér Tsz, az ásatalmi Felszabadulás, s a csongrádi Vörös Csillag Tsz saját beralapjukra foglalkoztat gondozónő. Szociális bizottságok, nőbizottságok és szocialista brigádok tagjai társadalmi munkában végeznek patronálást, a szociális otthonokat segítik fuvarral, terménnyel és anyagiakkal.

Igen nyomasztó gondok vannak a csökkent munkaképességű tagok foglalkoztatásában. A tévesztörvény olyan munkahelyet tartanak nyilván, ahol a csökkent munkaképességű emberek anyagi és emberi számításaitak megtalálják. Zsákoltozás, takarítás, portási, udvarosi munkakörök kivételével jörszerűen nincs is más lehetőség.

A szociális gondoskodás, ellátottság szerepel a gazdasági tervekben, a napirendekben. Minden közös gazdaság saját adottságainak megfelelően szabja meg a támogatás rendszerét. Tökeletesíteni, fejleszteni, finomítani az elkövetkezendő idők feladata. Ez is a gazdálkodáshoz tartozik. S amilyen tördőst, gondoskodást nyújtanak ma a szövetkezetiek az öregeknek, saját maguk is annyit várhatnak el az elkövetkezendő években.

Sz. L. I.

Lakáscserék

Az ingatlanközvetítő irodában idős néni panaszkodik. Meg akarnak szabadulni a nagyobb lakástól és kisebbbe szeretnének költözni. Az indok érthető, alacsony a nyugdíj, s magas a lakásrezsi. Olcsóbb otthont szeretnének, de megfelelő partnert kell találni. A következő ügyfél tágasabb szobákat keres, mert a két gyerek már elég nagy ahhoz, hogy külön legyenek, és vidékről be akar költözni a beteg nagymama, őt is el kell helyezni. Ha két ilyen ügyfél összetalálkozik és gyorsan egymás tenyerébe csapnak, akkor mindketten szerencsés embernek érezhetik magukat a sikeres lakáscsere után. Az akciók általában kétirányúak, nagyobból a kisebbbe, illetve kisebből nagyobb lakásba szeretnének költözni. Ez az utóbbi a gyakoribb. Kérdés azonban, csak a szerencsén múlik-e a lakáscsere?

Az ismerős esete

Hogy miért akarnak az emberek egyik házból másik otthonba költözni, az nagyon sok dologtól függ. Gyarapszik, vagy csökken a család száma, változik a jövedelem, növekednek az igények, elválnak majd ismét házasodnak a szülők, közelebb akarnak kerülni a munkahelyhez, hogy ne kelljen annyit buszozni, vagy szükség lesz a nagymamára, nagypapára, ezért egymás mellé szeretnének költözni. Még ugyanennyi okot lehetne felsorolni. Napjaink természetes jelensége az egyre szaporodó lakáscsere. A témakörben csak egy a bökkenő: hogy oldja meg gondját-baját az állampolgár?

Úgy tűnik, nemcsak ismerősöm, hanem nagyon sok ember tanácsát. Ismerősömet azért említem, mert éppen esete bizonyítja a rosszabb megoldást. Az egy plusz kettő lakása mellett Zsiguli, üdülője van. Három kényelmesen elférnek a három szobában. Mégis kettő plusz kettőre, minőségi cserét kér a lakáshivataltól. Évek óta vitatkozik, veszekszik, különböző fórumokhoz levelet küld, és ahol lehet, panaszt tesz, hogy az ő igényét senki sem veszi figyelembe. Javaslom, nyúljon a zsebébe, és próbálja maszk alapon elintézni a cserét. Mert az államnak nem kötelessége az indokolatlan igényeket figyelembe venni. Mentségül ezzel védekezik, hogy túl

sokat kérnek rá egy-egy cserére és ez nem éri meg.

Oszintén szólva az efféle pénzügyi tranzakciókban nagyon nehéz eligazodni, és a rákérés arányait lehetetlen meghatározni. Mégis aki szeretne nagyobb és szebb lakást, áldozzon is valamit érte.

Határok és lehelőségek

A paragrafusok szerint például négy személy igényjogosultságának alsó határa két, felső határa három szoba. Epp ezért nagyon sok kérdés kielégítése lehetetlen. Például egyedül élő személy másfél szobás lakásából két és fél szobásba szeretne költözni. Két szobában lakó két személy négy szobát kér. Az egy főre eső jövedelem 3900 forint, Zsigulijuk, nyaralójuk van. Ugyancsak ketten lakják a 67 négyzetméteres két-szobás lakást, de három-szobást szeretnének — és hasonló példa nagyon sok van.

Azt hiszem, ez esetben illik hadakozni az ilyen „szükségletek” ellen. Természetes dolog, hogy az élet-színvonal növekedésével mindenki többet szeretne. Elsősorban nagyobb lakást, nyaralót, gépkocsit, külföldi utazásokat... De a minőségi cserekére az azt mutatják, hogy nagyon sok embernek jobban kellene mérlegelnie, igénye mennyiben magánügy és mikor tartozik az államra. A jogos kérésekkel — mint a három- és többgyermekes családok minőségi csereje — a tanács megkülönböztetett figyelemmel foglalkozik. Tavaly 121 lakást használtak fel erre a célra. Egyébként sem árt tudni, hogy a minőségi cserekéreket olyan szempontok szerint sorolják, mint a lakásra várókat.

Új rendelkezés

E rövid eszmefuttatással nincsen szándékomban senkit sem lebeszélni a lakáscseréről — a jobbrol, a szebbrol. Csak arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy hasznos lehet, ha az illető maga foglalkozik az ügyével, maga keresi a megfelelő partnert, és ha szükséges, néhány forintot áldoz a nagyobb lakásért. Sajnos eddig a cserének a legismertebb módja a felvázolt út volt: kérelem a lakáshivatalhoz.

Az idén január elsejével jelent meg egy olyan új jogszabály, ami serkenti a cseréket. A rendelkezés szerint a cserénél a tulajdonosnak — magánháznál, társasháznál, szövetkezeti és OTP-lakásnál — csak a két lakás forgalmi értéke közötti különbséget összege után kell adózni. Korábban az illetéket a magasabb értékű lakás után fizették. Igen nagy könnyítést ez, és mivel a lakástulajdonosok száma az utóbbi évtizedben ugrásszerűen emelkedett, várhatóan megélénkül a jövőben a cserepiac.

Van tehát egy hasznos rendelkezés, de még továbbra is nehezen találunk a felek egymásra. A csere lebonyolításának egyik fontos színhelye az ingatlanközvetítő iroda, melyről kevesen tudják, hogy nemcsak a távolsági, mint például Szeged és Budapest, hanem a városban belüli csereikkel is foglalkozik. Címlistájuk, tehát bizonyos lakáskínálatuk van — állandóan gyűjtik az ajánlatokat, bővítik a kínálatot — amelyben az ügyfél bönghészhet, válogathat és rátalálhat a megfelelő lakásra. Így tavaly 145 cserét sikerült nyélbe ütni. Remélhetőleg az idén az ajánlatok száma és az iroda forgalma növekszik. Ez lenne üdvös, ez szolgálna a jobb lakásgazdálkodást, aminek az a lényege, hogy mindenki megtalálja a számára legmegfelelőbb megoldást. Ha azt vesszük, hogy a lakáshivatalban 2100-an várnak cserére, akkor az ingatlanközvetítő irodában még mindig nagyon kevesen fordulnak meg.

Halász Miklós

Heiszig Józsefné köszöntése

1931 óta tagja a pártnak. Nőiszabó-segédként szabadult fel. Már ifjú korában a haladói eszmék szolgálatába állt. Tevékeny részese volt a munkásmozgalomnak. Ezt a felszabadulás után a többi között a Szocialista Hazáért Erdeméremmel és a Felszabadulási Jubileumi Emlékéremmel jutalmazták. Heiszig

Józsefné ma is aktív; a szegedi Belváros II. alapszervezet szervező titkára. A szegedi munkásmozgalom aktív tagja. A munkásmozgalom régi szegedi harcosát tegnap Török József, a Szeged városi pártbizottság első titkára köszöntötte 75. születésnapja alkalmából.

Egyre fontosabb feladat

Országos tanácskozás az épületek felújításáról

Kétszer annyit fordítunk a lakóházak felújítására az V. ötéves tervben, mint az előző tervidőszakban. Ez a lehetőség azonban az eddigi munkamódszerekben is változást sürget: át kell térni a sorozatszerű munkára: nemcsak egyes épületek, hanem lakótömbök, lakónegyedek, városrészek egyidejű felújítására, megfiatalítására. Ennek a feladatnak körültekintő elemzését, a műszaki, a gazdasági, a szervezési, a városrendezési és más ös-

szefüggések feltárását, a legcélszerűbb megoldások kiválasztását állította munkájának középpontjába a harmadik országos épületfelújítási tanácskozás, amelyet kedden nyitott meg Budapesten a Technika Házában Jantner Antal építésügyi és városfejlesztési miniszter-helyettes.

A jelenlegi tervidőszakban mintegy 30 milliárd forintot — ebből 16 milliárdot Budapesten — költöztünk lakóházak felújítására, s ezek a lehetőségek később tovább bővülnek. Ezt a pénzt hasznosan, a lehető legcélszerűbben kell felhasználni, s ez nemcsak anyagi kérdés — az eddigi szemléletmód megváltoztatását is megköveteli. A második 15 éves lakásépítési program előkészítésénél már azt az új szemléletet érvényesítik, amely szerint teljes összefüggésben, egymással összhangban tervezik az új lakások építését és a meglévő lakásállomány korszerűsítését, s csak a valóban teljesen elavult épületek lebontását irányozzák elő. A rekordidő alatt megépített Rákóczi út sortárolozása dícséretes munka emberek is. (MTI)

volt, de hosszú távon nem lehet ezzel egyetérteni, hogy csak az épületek homlokzatát színesítik, csinosítják. A városfejlesztés, a városfelújítás követendő példája Eger, ahol a műemléki értékek megővése mellett épület-tömbökből épülttömbre haladva alakítják át a városközpontot, megtisztítják az oda nem illő létesítményektől, s mindent korszerűsítének, hogy kedvező környezetet alakítsanak ki az ott lakók számára. E módszer általános alkalmazása érdekében még számos tervezési, szervezési, technológiai problémát kell megoldani, fel kell készíteni erre a feladatra az építőipart, a tervező, a beruházó és üzemeltető szervezeteket egyaránt.

Ehhez a felkészítéshez nyújt nagy segítséget a háromnapos tanácskozás is, ahol 18 előadás alapján több mint 400 szakember — kutató, tervező, beruházó, kivitelező — vitatja meg a közös feladatokat, és ajánlásokban foglalja össze javaslatait. A tanácskozáson beismarolnak épületfelújítási tapasztalataikról szovjet, NDK-belji és lengyel szak-